

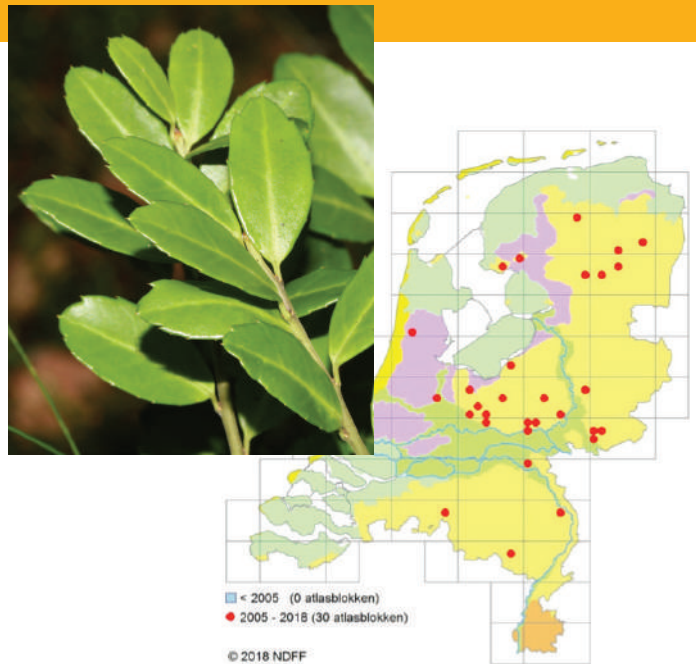
"Japanse hulst", een goed alternatief voor Buxus?

Ruud Beringen & Edwin Dijkhuis, FLORON

Buxus (*Buxus sempervirens*) is een populaire heester. Ze is winterhard en goed bestand tegen snoeien en wordt daarom veel toegepast in tuinen. De populariteit van deze heester is echter tanende. Dit heeft ermeê te maken dat de struik in toenemende mate wordt aangetast door allerlei ziekten. Zo heeft buxus sinds eind jaren 90 van de vorige eeuw te lijden van verschillende schimmels onder andere *Cylindrocladium buxicola* (buxustaksterfte). Vanaf 2006 is er bovendien sprake van aantasting door de, oorspronkelijk uit Azië (Japan, Korea en China) afkomstige, buxusmot (zie: Kijk op exoten 13). Vanwege deze aantastingen zijn kwekers op zoek gegaan naar wintergroene heesters die geen last hebben van deze ziekten en die zich net als buxus in allerlei vormen laten snoeien. De populairste en de meest op buxus lijkende vervanger is *Ilex crenata*. Deze soort heeft nog geen officiële Nederlandse naam, maar wordt in de handel aangeduid met "Japanse hulst" (soms met "Chinese hulst"). De soort lijkt overigens totaal niet op onze inheemse hulst (*Ilex aquifolium*). De Engelse namen "Box-leaved Holly" en "Boxleaf Holly" zijn treffender en refereren aan de sterke gelijkenis met buxus (= Box). *Ilex crenata* wordt ook als "kant-en-klaar" gesnoeid Bonsai-boompje uit Japan geïmporteerd.

Verschillen *Ilex crenata* en buxus

Ilex crenata is een altijdgroene struik of kleine boom die enkele meters hoog kan worden. Het oorspronkelijke verspreidingsgebied omvat het oosten van China, Taiwan, Korea en Japan. Binnen dit verspreidingsgebied komt de soort in verschillende variëteiten voor. *Ilex crenata* heeft net als buxus stevige, donkergroene, kort gesteelde blaadjes, die ongeveer 1,5-3 cm lang en 0,6-2 cm breed zijn. *Ilex crenata* is van buxus te onderscheiden doordat de blaadjes naar de top enigszins gekarteld-gezaagd zijn (buxus is gaafrandig) en door de verspreide bladstand (tegenoverstaand bij buxus). De tanden zijn bij sommige variëteiten lastig te zien (loup!). De bladen van *I. crenata* hebben meestal een kort stekelpuntje; de bladen van buxus zijn stomp of uitgerand (ingedekt). Een ander verschil is dat de meeste variëteiten van *Ilex crenata* tweehuizig zijn (planten alleen met ♂ of ♀ bloemen), buxus struiken zijn éénhuizig (♂ en ♀ bloemen aan dezelfde plant). *Ilex crenata* vormt kleine besjes (±6 mm in doorsnee) die bij rijpheid zwart zijn en door vogels gegeten worden. Buxus vormt doosvruchten met droge zaden die door mieren verspreid worden.



Tak van Japanse hulst uit het Holtingerveld (Drenthe). Verspreide bladstand en naar de top gekarteld-gezaagde bladranden (Foto: Edwin de Weerd), en verspreiding 2005-2018. (Bron: NDFF/FLORON)

Waarnemingen *Ilex crenata*

Sinds 2009 wordt melding gemaakt van verwildering van *Ilex crenata* in Nederland. Een verband met de toegenomen aanplant als alternatief voor buxus lijkt voor de hand te liggen. Momenteel is de soort gemeld uit 36 kilometerhokken. Het is niet altijd duidelijk of de planten zich spontaan vanuit tuinen verspreiden of als tuinafval gedumpt worden. Op sommige groeiplaatsen groeit de soort echter samen met andere, vaak uit tuinen verwilderende, besdragende soorten als hulst en laurierkers. Dit maakt het aannemelijk dat het hier gaat om spontane vestigingen uit zaden die door besetende vogels verspreid worden.

Invasief?

Of we met deze vervanger van buxus een nieuwe invasieve exoot hebben binnengehaald blijft een vraag. De soort levert tot nu toe in weinig landen problemen op. Alleen in enkele Amerikaanse staten wordt de soort als (potentieel) invasief beschouwd. Het is een goede zaak om de verdere verspreiding van de soort hier in de gaten te houden. Als altijdgroene soort is *Ilex crenata* ook in de winter goed te herkennen. Dus let de komende maanden op en geef je waarnemingen van deze en andere verwilderende wintergroene struiken, liefst met vermelding van biotoop, door via de app NOVA of Waarneming.nl.